Na sensibiliseren komt investeren

Eind vorig jaar wisselde Anneleen De Bonte, moeder van twee zoontjes, haar werk bij een huisartsenpraktijk in voor een job bij Fairfin, een 'bankwatcher' die actief is rond investeringen en duurzaamheid. Een opmerkelijke carrièreswitch, maar voor haar was dit een keuze die zich gewoon opdrong. DOOR CHRIS DUTRY

PENSIOENGELD Een hefboom tot verandering? *© An van Edom*

"Tien jaar lang werkte ik als huisarts in verschillende groepspraktijken. Telkens kreeg ik bij een groeiend aantal patiënten het gevoel dat zij slachtoffers waren van een systeem dat zijn houdbaarheidsdatum voorbij is: de groeiende groep mensen met een burn-out, de vele jonge mensen met ernstige schoolmoeheid en faalangst (tot en met zelfmoordgedachten), vluchtelingen, mensen die in armoede leven en ouderen die soms een ontzettend eenzaam bestaan leiden.

Stilaan groeide het inzicht dat ons financieel-economisch model een centraal puzzelstuk was in mijn zoektocht naar meer inzicht in alles waarmee ik dagelijks geconfronteerd werd. Ik ga niet ontkennen dat ons kapitalistisch systeem een bepaalde levensstandaard mogelijk heeft gemaakt, maar nu zijn we in een stadium beland waarin zowel de natuurlijke 'bronnen' – van fossiele energiebronnen tot bossen en zoetwater – als menselijke 'resources' uitgeput raken.

Van nature ben ik iemand die graag naar het grotere plaatje kijk, terwijl mijn praktijk er zich toe moest beperken om de opgelopen schade aan het eind van het verhaal te beperken of waar mogelijk te herstellen. Maar wat voor zin heeft het om astma of kanker te behandelen met medische spitstechnologie, als we terzelfdertijd onze steden blijven vergiftigen met dieselgassen? Mij valt het op hoe de medische kosten exponentieel stijgen aan het eind van een mensenleven. Daar klopt toch iets niet?

Op de stoel van huisarts kon ik te weinig aanvangen met al mijn ideeën over het grotere plaatje en die onmacht viel me steeds zwaarder. Door meer te lezen over macro-economie, de financiële crisis en de klimaatcrisis, begon ik hefbomen te zien om, al is het maar een beetje, te 'schudden' aan die versleten economische concepten. Pensioengeld bleek zo'n hefboom. Als we miljarden euro's nodig hebben om in enkele decennia een enorme transitie te maken naar een koolstofarme

DB_MAGJUNI_006.indd 11 7/06/2018 8:51:08

economie én we stellen vast dat er bij Europese pensioenfondsen zo'n 3.500 miljard euro geparkeerd staat voor later, dan is dat toch een logische match? "

Investeren in diabetes-medicatie én frisdranken?

"Toen was er daar die vacature bij Fairfin, die mij de knoop hielp door te hakken. Mijn hoofdtaak bij die 'bankwatcher' bestaat in het uitbouwen van een nieuw product voor een Vrij Aanvullend Pensioen oor Zelfstandigen (VAPZ) dat uitsluitend investeert in duurzame projecten. Van het RIZIV krijgen medische beroepen immers een premie in ruil voor het respecteren van de conventietarieven.

Europese pensioenfondsen bevatten zo'n 3.500 miljard euro

Die premie wordt ofwel geïnvesteerd in een gewaarborgd inkomen of in een VAPZ, of in een combinatie van beide. De lijst van instanties waaruit je mag kiezen wordt beheerd door de toezichthouder, het FSMA. Qua inhoud zijn die producten ongeveer allemaal gelijk en ik vond tot nu toe geen enkel dat maatschappelijk ondernemen hoog in het vaandel draagt. Meestal is ook de transparantie ervan niet erg groot. Ondertussen is er een aanbieder van een VAPZ, die onze vraag naar ethisch beleggen wél legitiem vond. Omdat we het zinvol vinden dat een bedrijf uit de sector zelf deze stap zet, hebben we besloten om met hen samen te werken. Voor ons is het nu van belang om het investeringsbeleid van dat nieuwe pensioenproduct goedgekeurd te krijgen. Daarbij botst je echter op een definitie van financiële risico's die vaak mijlenver staat van de risico's in de échte wereld. Spreiding is zo'n element van risicobeheer: voldoende verscheidenheid aan beleggingen, om eventueel verlies te kunnen compenseren met winst uit andere sectoren. Wat meestal een argument is om niet zomaar beleggingen in nucleaire of fossiele energie links te laten liggen. Dat is immers een enorm segment van de financiële wereldmarkt, samen met financiële instellingen. Juist die sectoren willen we eruit gooien, maar dat is moeilijk gezien de geldende regels. Nochtans loop je in mijn ogen méér risico door ze net aan boord te houden. Zo waarschuwt het *Carbon Tracker Initiative* regelmatig dat de beleggingen in steenkool- en oliereserves door de uitvoering van het klimaatverdrag van Parijs straks waardeloos zullen worden.
Behalve fossiele brandstoffen en financiële instellingen – die door hun speculatie de economie meer schaden dan dienen – zijn er nog sectoren waarover je kan discussiëren: hoe kan je bijvoorbeeld investeringen in zowel de grootste producent van diabetesmedicatie als de grootste producent van frisdranken blijven goedpraten? Bovendien zijn het altijd dezelfde grote bedrijven die in die portefeuilles zitten. Dat zijn duidelijk machtsverhoudingen die spelen in onze economie, waarbij het systeem bovendien zelfversterkend werkt.
Veeleer dan mensen te proberen overtuigen van mijn ideeën, probeer ik mijn hefbomen tot verandering goed te kiezen. Daarvan is dit project er een waar ik helemaal voor wil gaan. Het mag niet langer blijven bij louter sensibiliseren voor een duurzame levensstijl."

MEER INFO *www.duurzaam-pensioen.be*

XXX

XXX

XXX

DB_MAGJUNI_006.indd 12 7/06/2018 8:51:08